

Jiří Kolafa Proč rodokmen?

Někdy během roku 1997 jsem dostal několik e-mailů z USA od lidí pátrajících po svém původu a příbuzných. Odpověděl jsem dopisem, jehož volný překlad zde uvádím.

Tuto legendu mi vyprávěl můj otec: *V časech upadající Osmanské říše na konci 16. století (jiná verze ho-voří o „druhém obléhání Vídne Turky“, které bylo r. 1683) byl mladý turecký důstojník jménem Kolafa zajat v bitvě u Vídne Adamem z Hradce a na Hluboké. Byl držen na zámku Hluboká a čekal, až přijde výkupné. Zamíloval se však do venkovské dívky a když očekávané peníze přišly, koupil grunt, nechal se pokřtít a oženil se, a tak založil rod Kolafů v Čechách.*

Tolik vyprávění, ve skutečnosti jedna z několika verzí. Historická pravda však bohužel asi není tak ro-mantická, i když můj otec přísahá, že v matrice na Hluboké je zápis o křtu Turka jménem Kolafa r. 1595. Sestřenice mého otce Antonie Kolafová důkladně prozkoumala dobové dokumenty jako jsou matriky a pozemkové knihy. V jejím dopise z r. 1976, zachovaném péčí mého strýce Václava Kolafy, není sice o legendě ani zmínka, historická fakta však nejsou o nic méně zajímavá.

První zmínka o příjmení Kolafa byla nalezena v urbáři panství Hluboká ve vesnici Bušanovice. Je datovaná rokem 1490 - tedy před příplutím Kolumba do Nového Světa. Po téměř stoleté přestávce jsou záznamy z Libějovicka (také v jižních Čechách) a okolí o jménech Kolafa, Kolaffa nebo Kalafa. Více zmínek pak pochází ze začátku 17. století. Je pravděpodobné, že tyto výskyty spolu souvisejí.

Linii (nikoliv však rodovou posloupnost) jména Kolafa lze prokázat ve vsi Hlavatce (Netolicko) už od dob třicetileté války jako Kolaffovský grunt. Byl zakoupen asi r. 1659 Matějem Křiváčkem, který podle něho přijal příjmení. Tento Matěj byl můj prapraprapraprapradědeček. Ale alespoň jedna romantická příhoda se pojí s histo-rií jména Kolafa - dvojitá svatba. Dne 20.1.1788 si Jakub Kolafa vzal Alžbětu Kostkovou, vdovu, a jeho bratr, můj prapraděd Václav Kolafa, si vzal její sedmnáctiletou dceru Annu. Nebo šlo o majetek? Příjmení Kolafa není v Čechách příliš obvyklé. Např. v pražském telefonním seznamu je mezi cca 500 000 jmény pouze čtrnáct výskytů příjmení Kolafa a Kolafová.

Slyšel jsem, že takový výraz ve staré řečtině (hláskováno: *kapa omikron lambda alfa fi jota zeta omega*) znamená něco jako „fackuji“. Což se mohlo přes arménštinu stát tureckým jménem ... a případně prostřednictvím osmanského vojáka dostat do Čech, nebo i do jiné země. V nedávno publikované knize D. Moldanové o původu českých příjmení se pravděpodobný původ jména Kolafa odvozuje od jména Mikuláš (příp. Nikola/Nikolai). To zní přijatelně, zvláště když si vzpomenu na svého bratrance, který na svého synka Mikuláše volá „Kulíšku“, „Kuldo“ a podobně.

Na naše internetové stránky s adresou <http://www.icpf.cas.cz/jiri/pedigree/rodo-iso.htm> jsme s otcem v roce 1998 zařadili také výše zmíněnou práci jeho sestřenice PhDr. Antonie Kolafové, dnes již bohužel nežijící jihočeské historičky.

Krče.

Krč.

Ob. 952, č. 951.

Krče (Krč) 596, č. 595 - Tešínov (Těschin) 356,

č. 356.

Pošta, telegraf, stanice, zdrav. obvod: Protivín
(2 km).

Přirážky: obecní 46%, školní 27%. - Jmění
obce: kovárna, chudobinec, pozemky, les. -
Dluhy 5000 K.

Obecní zastupitelstvo: Star. Svátek Václav. -
Radní: Rejda Václ. - Kolafa Fr., Tešínov -
Říha Tomáš, Tešínov - Kohout Fr. - viril.
Čížek Ant., Tešínov - Hrdina Jan - Profant
Fr. - Neškodný Fr. - Hrdina Václ. - Hronek
Jan, Tešínov - Slepíčka Jos., Tešínov - Mi-
chal Jos., Tešínov. - Ust. v září 1911. - **Obec.**
sluha Hrubý Tomáš.

Farní úřad: Kotlín Jan, f.

Obecná škola III: říd. uč. Pavelka Jos. - Peklo
Jan - Hlinka Jan - Michalová Anna.

Spořitelni a záložni spolek pro Krče a okolí
(neobm.): Star. Svátek Václ., mst. Polanský
Václ., pokl. Pavelka Jos., Kolafa Fr., Ková-
řík Jan, N. Ves, Chalupský Fr., Zaboří; podp.
2 čl. př.

Cihelna: Stehlík Vojt. (polní).

Hostince: Hauserová Jos. - Honsa Ant. (Teši-
nov) - Kohout Fr. - Král Jan.

Kolář: Tůma Jan.

Kováři: Kanda Matěj (Tešínov) - Křeněk Jan
(i podkov.).

Krejčí: Kohout Václ. - Valvodová Eleonora (d.).

Mlýn: Jandová Marie (i pila).

Obchod smíšeným zb.: Sýkora Jos.

Obuvníci: Čížek Jos. - Kajtman Václ. - Kaut-
man Fr. - Kovářk Fr. (Tešínov).

Truhláři: Čížek Václav - Čížek Ant. - Sochor
Fr. (Tešínov).

Spolky: Sbor dobrov. hasičů - Míst. skup. svazu
maloroln. a domk. jiozáp. Čech - Skupina
sdruž. maloroln., chalup., domk. a živnost.

- Tešínov: Sbor dobrov. hasičů - Míst. skup.
sdruž. čes. venkovské mládeže.

K rodokmenu rodu Kolařů

První písemnou zmínku o příjmení Kolařa jsem našla v urbáři panství Hluboká z r. 1490 ve vesnici Buřanovice, ležící mezi Vlachovým Březím a Volyní. Vesnice Buřanovice před husitskými válkami snad patřila ještě s mnoha jinými na Volyňsku probořtovi u sv. Víta v Praze. Byly to tzv. vesnice volyňských králováků a měly určité svobody. Po husitských válkách připadly některé z nich k Hluboké a rychtu milejovickou, k níž Buřanovice patřily, koupil r. 1552 Vilém z Rožmberka. V devatenáctém století patřily Buřanovice k panství Vlachovo Březí.

Další zmínka o příjmení Kolařa je v dílčím seznamu poddaných na Libějovicu z r. 1579. Ve vesnici Hlavatce u Dívčic se uvádí „Kolařa chalupník“. Poněvadž v tomto seznamu jsou pouze obce, které byly postiženy krupobitím, je možné, že již tehdy žili Kolařové i v jiných vesnicích tohoto panství. Kolařa ve vsi Buřanovicích je psán jako Kalafa. Z roku 1607 pochází soupis obyvatelstva na panství libějovickém. V Krtelích (mezi Vodňany a Netolicemi) se uvádí chalupa Kolařovská, v Hlavatcích grunt Kolařy a v Nebahovech u Prachatic také grunt Kolařy. Panství libějovické koupil Vilém z Rožmberka r. 1559, takže v druhé polovině 16. stol. se Kolařové mohli volně stěhovat z Buřanovic na toto panství i na jiná rožmberská panství. Další vesnice, kde je před Bílou horou doložen rod Kolařů je Mahouš, který sousedí s vesnicí Hlavatce na panství netolickém. To patřilo Rožmberkům od konce 15. století do roku 1601. V roce 1595 se uvádí v Purkarcu na panství Hluboká (vesnice na Vltavě blízko Hluboké) Vondra Kolařa a Jan Kolařa. Poněvadž panství Hluboká patřilo od r. 1562 jiným majitelům než r. 1490, mohli sem Kolařové přejít z Buřanovic v době, kdy Buřanovice patřily k Hluboké.

V berní rule z r. 1654 vyskytuje se příjmení Kolařa v Prácheňském kraji v těchto vesnicích: Na panství libějovickém: v Krtelích Matouš Kolařa, 12 strychů; v Hlavatcích Mandalena Kaluffka, 30 strychů; v Nebahovech Mikoláš Kolařa, 18 strychů; na panství netolickém: v Mahouši Ondřej Kalafa, 35 strychů; na panství vimperském: v obci Švihov Jan Kolařa, 21 strychů. Poněvadž i panství vimperské patřilo v letech 1594-1601 Rožmberkům, je možné předpokládat, že i ve Švihově bylo příjmení Kolařa již v 16. stol., nebo že sem přišli Kolařové až po Bílé hoře, kdy obě panství, netolické i vimperské, patřila Eggenberkům. Od 16. stol. totiž platil zákaz stěhovat se na panství cizích vrchností. Je možné, že Kolařové se vyskytovali v druhé polovině 16. stol. i později i na rožmberských panstvích na pravém břehu Vltavy (Třeboň, Soběslav, Želeč aj.), ale hlavní pramen, berní rula kraje bechyňského, se nezachovala.

Naši rodovou linii lze prokázat od dob třicetileté války z vesnice Hlavatce, ale jen dle příjmení, nikoliv v rodové posloupnosti. V gruntovní knize této obce z r. 1631 se praví: grunt Kolařů je zcela stržen, spálen a s povolením hejtmana panství libějovického byl prodán Jírovi tkalci za sumu 110 kop, které měl Jíra splatit Janovi Kolařovi do vsi Mahouše. Jan Kolař se v gruntovní knize v Mahouši uvádí již r. 1620, jeho dvůr zde byl oceněn na 820 kop grořů, patrně to byl velký statek a Jan snad pocházel z Hlavatců a měl odtud dostat svůj podíl, nebo oněch 120 kop grořů, které půjčil svému příbuznému do Hlavatců. R. 1637 s povolením hejtmana libějovického prodal Jíra tkadlec grunt v Hlavatcích svému zeti Vavřincovi za 110 kop grořů. R. 1659 se v gruntovní knize Hlavatec na gruntu kolařovském uvádí Magdalena, vdova po Vavřincovi, v berní rule Magdalena Kaluffka. Od ní koupil grunt Matěj Křiváček asi r. 1659 za 90 kop grořů. V dalších zápisech se uvádí jako Matěj Kolařa a splácí ještě r. 1669 dluh do Mahouše. Roku 1688 ujímá se gruntu po otci syn Matěj Kolařa za 90 kop a v roce 1715 přebírá grunt syn Václav Kolařa za 104 kop. Zemřel r. 1733 a ke vdově se přiženil Šimon Hamerník, r. 1752 ujímá grunt syn Václava Jakub Kolařa za 104 kop. V 17. stol. tedy grunt kolařovský v Hlavatcích měl třikrát majitele jiného jména, ale v gruntovních knihách i v matrikách se stále na něm uvádí Kolařa, psáno obvykle Kolařa.

Dle matričních záznamů zemřel Matěj Kolařa-Křiváček r. 1688 ve věku 73 let, jeho syn Matěj zemřel r. 1735 a syn Matěje Václav +1733 v neprokázaném věku 47 let. Václav se oženil 1710, syn Jakub *1724 a zemřel r. 1779 jako rychtář v Hlavatcích na čp. 24. V matrikách fary netolické a piřtínské je od r. 1700 mnoho údajů o narození, svatbách a úmrtích nositelů jména Kolařa v okolních vesnicích, kteří pravděpodobně pocházejí všichni buď z Hlavatců nebo z Ma-

houše nebo z Krtel. Pro nás mají význam dva synové Jakuba Kolafy z Hlavatců: Jakub *1753 a Václav *1769. Jejich matka se jmenovala Veronika, ale v matrikách Netolic ani Pištína jsem nenašla záznam o sňatku jejich otce Jakuba. Nejpozději mohl být uzavřen r. 1752 a matka asi pocházela z jiné farnosti.

Tito dva bratři měli 20. 1. 1788 společně sňatek v **Těšínově u Protivína**, který tehdy patřil k panství libějovickému. Jakub, v matrice uvedený jako chalupník a vdovec, si vzal Alžbětu Kostkovou, vdovu z čp. 1 a Václav, uvedený jako sedlák, si vzal její dceru Annu, starou 17 let. Dostali statek čp. 11 v Těšínově, kde dříve hospodařil bratr Jakub, který se sem přišel r. 1784 a r. 1787 ovdověl. Dřívější majitel čp. 11, Matěj Houdek, po chalupě Kovařík, si vzal matku obou bratří, tehdy vdovu a odešel do Hlavatců. Jakub měl syna Jakuba, který zdědil čp. 4 v Těšínově. Později tato linie byla na čp. 9 "U Kostků" a vymřela zde v nedávných letech. Z ní pocházejí Kolafové ve Žďáře u Protivína a pocházel z ní i Václav Kolafa, který r. 1884 maturoval na reálce v Písku a byl později starostou města Bechyně.

Václav na čp. 11 měl dva syny a pět dcer. Syn Václav byl podruhem na čp. 25 v Těšínově a Antonín, nar. 1805, založil na čp. 11 linii, z níž pocházíme. Jeho sestra Kateřina se provdala za Jana Hrdličku do Protivína čp. 38. Dostala věnem 520 zlatých a dvě krávy. Antonín zemřel r. 1861. R. 1836 se oženil s Eleonorou (1814-1873), dcerou Vojtěcha Polánského, rolníka a konšela v Myšenci, a Kateřiny, dcery Jakuba Kouby, rolníka z Kojčína. Měla věno 840 zlatých. Ostatní dcery Antonína byly provdány v Myšenci u Ceplechů, v Čičenicích u Krejzů, ve Žďáře u Lepenků a ve Vojníkově u Hesounů. Antonín a Eleonora měli čtyři syny a jednu dceru. Nejstarší syn Václav dostal statek v Těšínově (95 korců). Oženil se s Annou Holečkovou ze Stožic (1855-1892), dcerou Vojtěcha Holečka čp. 7 ve Stožicích a Kateřiny roz. Bláhové ze Žďára, která měla věno 5000 zlatých, jednu kobyly a jednu krávu. Sňatek byl r. 1873. Sestra Václava Anna byla provdána v Krči u Hrdinů. Bratr Václava Antonín se přišel ke své sestřenicí Alžbětě Hrdličkové (1846-1931) r. 1868. Žil v letech 1846-1924, měl věno 6000 zlatých, jednu krávu, jednu jalovici a jeden vůz. Další bratr František (1851-1893) se oženil r. 1879 s Annou, vdovou po bratru Václavovi (Václav žil 1844-1878) a poslední bratr Tomáš (1854-1921) se přišel k Anně Bínové v Těšínově čp. 7.

Václav měl tři děti: Alžběta zemřela ve 4 měsících r. 1874, Antonín (16.12.1875-5.10.1948) dostal statek čp. 38 v Protivíně od svého strýce Antonína, měl po otci podíl 2600 zlatých, a třetí dítě, dcera Marie, žila v letech 1878-1895 (*zemřela jako jeptiška, pozn. J. Kolafy*). František se švagrovou Annou měli šest dětí: František nar. 1880 zemřel do jednoho roku, Karel (28.1.1882-1914) se přišel do Zlivi k Bártům a padl na srbské frontě na začátku 1. světové války, Alžběta nar. 1885 zemřela do jednoho roku, Václav nar. 29.7.1886, ing. firmy Knotek v Jičíně, zemřel 17.5.1964, Vojtěch, bankovní úředník v Praze, nar. 1.3.1888, zemřel v březnu 1972. Tomáš měl tři syny a tři dcery. Nejstarší syn Václav převzal statek v Těšínově čp. 7, žil 1883-1971, měl syna a dceru. Syn Jaroslav je v Těšínově na čp. 7, druhý syn Tomáše Vojtěch byl řezníkem v Praze. Žil 1889-1959. Měl dva syny, Zdenka a Jiřího. Třetí syn Karel neměl děti. Statek čp. 11 v Těšínově byl po smrti Františka prodán r. 1893.

R. 1976 jsou naživu tito potomci Antonína Kolafy (nar. 1805) z čp. 11 v Těšínově: Jaroslav Kolafa v Těšínově čp. 7, má syna Jaroslava a dvě dcery, Karel Kolafa, syn Františka ze Zlivi (byl synem Karla ze Zlivi, který žil 1912-1972), je na státním statku ve Vondrově u Hluboké, Václav Kolafa, syn Václava v Jičíně, dnes v Liberci má dva syny, Martina a Tomáše. Jiří Kolafa, syn téhož, žije v Praze, má syna Jiřího. Jiří Kolafa, syn Vojtěcha z Prahy, žije v Praze, jeho bratr Zdeněk žije v USA. František Kolafa, syn Antonína z Protivína, žije ve Františkových Lázních, má syna Jiřího. Antonie Kolafová, jeho sestra, žije v Protivíně (*8. 6. 1909 Protivín, +24. 4. 1996 tamtéž - pozn. J. K.). Anna Píchová, dcera Karla ze Zlivi, žije v Kočíně u Dřítně, Liběna Kolafová, dcera Vojtěcha nar. 1888, žije v Praze.

Psáno v únoru 1976, Protivín čp. 30